

STRESZCZENIE

Skrzyżowania z wyspą centralną od lat są popularnym rozwiązaniem inżynierskim. Wciąż jednak nie są postrzegane jako istotny element kształtowania krajobrazu miejskiego. Niniejsza praca ma na celu zwrócenie uwagi na niewykorzystany potencjał ich specyficznej geometrii w kształtowaniu terenów biologicznie czynnych. Wbrew powszechnej opinii, rola nasadzeń roślinnych na skrzyżowaniach z wyspą centralną wybiega dalece poza funkcję estetyczną. Niedoceniany pozostaje wpływ roślin na walory użytkowe (zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu użytkowników, sugestywność geometrii skrzyżowania, modelowanie widoczności, rozdzielenie tras ruchu różnych grup użytkowników), a także ich rola w tworzeniu tożsamości i struktury miasta.

Temat pracy ogranicza się do zagospodarowania powierzchni istniejących skrzyżowań zlokalizowanych na obszarach zurbanizowanych na terenie Polski. Analiza materiałów literaturowych oraz wnioski z własnych badań pozwoliły wyłonić zbiór konkretnych czynników, które wpływają na funkcjonowanie obiektu drogowego i związanych z nimi zaleceń. Punktem odniesienia dla przyszłych modeli były wybrane obiekty znajdujące się na terenie Wrocławia. Zwieńczeniem prac jest powstanie modeli zagospodarowania skrzyżowań z wyspą centralną bazujących na wykorzystaniu nasadzeń roślinnych.

Docelowymi odbiorcami modelu są inwestorzy i działający w ich imieniu projektanci, inspektorzy i wykonawcy – architekci krajobrazu, projektanci węzłów komunikacyjnych, urzędnicy administracji publicznej (Urząd Miasta, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Zieleni Miejskiej itp.). Narzędzie umożliwi kształtowanie szaty roślinnej, z wykorzystaniem jej potencjału i jednocześnie dbałością o bezpieczeństwo i komfort użytkowników, stan zieleni istniejącej oraz infrastruktury technicznej.

Słowa kluczowe: *modele zagospodarowania, ronda uliczne, skrzyżowania z wyspą centralną, walory użytkowe, zielen przyuliczna*

„Analyzing the effect of street plantings on the functional qualities of intersections with center island - development models”

ABSTRACT

Street roundabouts have been a popular engineering solution for years. However, they are still not perceived as an important element of urban landscape design. This paper aims to draw attention to the unused potential of their specific geometry in creating biologically active areas. Contrary to popular opinion, the role of planting at intersections with central islands goes far beyond the aesthetic function. The influence of plants on operational values (increasing the users' safety and comfort, suggesting the geometry of the intersection, modelling visibility, separating the paths of various groups of users) and their role in creating the city's identity and structure, remains underestimated.

This study is limited to the spatial development of existing intersections located in urban areas of Poland. The analysis of literature and the results of the author's own research identified a set of specific spatial factors that influence the functioning of a road facility and provided support for recommendations related to them. The reference points for models were selected roundabouts located in Wrocław. The final result of the work is the development of models of roundabout intersections that are based on planting.

The target users of the tool are investors, designers, inspectors, and contractors acting on behalf of landscape architects, traffic junction designers, public administration officials (City Hall, General Administration of National Roads and Motorways, Administration of Public Roads, Municipal Greenspace Authority, etc.). The tool allows forming the street landscape using the full potential of plants and, at the same time, taking care of users' safety and comfort, the condition of the existing greenery and technical infrastructure.

Keywords: *street plants, traffic circle, roundabout, operational values, landscaping models*